

Nr 120.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning till vissa personer i anledning av skada, ådragen under militärtjänstgöring; given Stockholms slott den 19 februari 1937.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlatande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o och 2:o hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Janne Nilsson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 19 februari 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Nilsson anför:

Ersättning i anledning av kroppskada, ådragen under militärtjänstgöring, utgår enligt bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1927 (nr 234), vilken förordning trätt i kraft den 1 januari 1928. Genom ifrågavarande förordning har förordningen den 18 juni 1909 (nr 89, sid. 1) om ersättning i anledning

av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, upphävt, dock att ersättningsanspråk, som grundats på olycksfall som inträffat eller sjukdom som yppats före den 1 januari 1928, skall bedömas enligt äldre bestämmelser.

I 1 § förordningen den 18 juni 1909 stadgas, att därest under militärtjänstgöring i fred olycksfall inträffar, så att tjänstgörande värnpliktig, volontär vid hären eller någon, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, varder skadad, eller därest person, som nu nämnts, skadas under tjänstgöring i krig, staten skall utgiva ersättning jämlikt vissa i förordningen stadgade grunder. Dylik ersättning utgives jämväl, om sjukdom med därav följande skada yppas under eller efter slutad militärtjänstgöring och tjänstgöringen skäligen kan antagas hava till sjukdomen bidragit.

Göres ej framställning om ersättning i anledning av skada inom två år efter det skadan yppades eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde, är, enligt den ursprungliga lydelsen av 12 § förordningen den 18 juni 1909, rätten till ersättning förverkad.

I sistnämnda stadgande har emellertid genom förordning den 4 juni 1920 (nr 305) vidtagits den ändring, att, beträffande skada, som yppats efter ingången av år 1919, rätten till ersättning är förverkad, därest ej framställning om ersättning i anledning av skada göres inom tre år från det för värnpliktig tjänstgöringen samt för volontär vid hären och för den, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, anställningen upphörde eller från den senare tidpunkt, då skadan yppades, eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde.

Vidare föreskrives i 14 § förordningen den 18 juni 1909, att därest, sedan ersättning blivit genom slutligt beslut bestämd, väsentlig förändring yppas i de förhållanden, vilka voro avgörande för ersättningens bestämmande, ersättningstagaren må inom två år från beslutets dag genom anmälan, på sätt i förordningen sägs, väcka fråga om jämkning i ersättningen. Jämkning må dock ej avse ersättning, som belöper å tiden före den dag, då frågan om jämkningen väckes.

1:o.

I en till riksförsäkringsanstalten den 21 april 1933 inkommen skrivelse anhöll Edith Lindh, att hennes man, förre korpralen vid flottan Karl Harry Lindh, boende i Kropp, Lösens socken, måtte få komma i åtnjutande av ersättning i anledning av nervsjukdom, som han ådragit sig under militärtjänstgöring. Enär berörda framställning inkommit till riksförsäkringsanstalten först sedan mer än tio år förflutit från det sjukdomen yppades och Lindh vid sådant förhållande jämlikt bestämmelserna i förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer måste anses hava förlorat sin talan mot anstalten i fråga om rätt till ersättning, fann anstalten enligt beslut den 19 september 1934 sig icke kunna upptaga framställningen till prövning.

Hos Kungl. Maj:t har nu Karl Harry Lindh i en till försvarsdepartementet den 1 december 1936 inkommen skrivelse anhållit att, utan hinder av att fram-

ställning om ersättning icke blivit gjord inom föreskriven tid, komma i åtnjutande av ersättning i anledning av den honom under militärtjänstgöringen ådragna sjukdomen.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Lindh innehaft anställning vid flottan under tiden den 21 maj 1913—den 30 september 1926; att han under åren 1919—1922 vid upprepade tillfällen varit sjukskriven för olika infektionsjukdomar; att han under sommaren 1922 upprepade gånger sjukmönstrat, varvid han företett svår tremor och subfebril temperatur; att han under tiden den 18—den 23 augusti 1924 varit intagen å flottans sjukhus för observation under diagnosen »neurosis gravis»; att han på grund härav de sista åren av sin anställning vid flottan endast haft lättare tjänstgöring; samt att han under tiden den 7 mars—den 18 maj 1933 vårdats å Karlskrona lasarettens medicinska avdelning, varvid han konstaterats lida av, bland annat, kronisk encephalit.

Riksförsäkringsanstalten har i utlåtande i ärendet den 8 januari 1937 anfört, bland annat, att för den händelse Kungl. Maj:t skulle finna skäligt, att Lindh utan hinder därav, att framställning om ersättning icke gjorts inom vederbörlig tid, bereddes ersättning jämlikt grunderna för förordningen den 18 juni 1909, riksförsäkringsanstalten prövat ärendet i sistnämnda hänseende. Vid granskning av vad sålunda förekommit har anstalten med stöd av yttrande, som avgivits av biträdande läkaren hos anstalten, överläkaren A. Gullbring, funnit, att Lindh, därest framställning om ersättning gjorts inom vederbörlig tid, skulle hava varit berättigad till ersättning jämlikt sagda förordning.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att Lindh icke kunnat tillerkännas någon ersättning enligt förordningen den 18 juni 1909, när framställning därom icke gjorts inom behörig tid. Enligt vad riksförsäkringsanstalten meddelat, har Lindh emellertid ådragit sig ifrågavarande sjukdom under sådana förhållanden, att ersättning enligt bestämmelserna i förordningen kunnat tillerkännas honom, därest icke nämnda hinder förelegat. Då billighetsskäl tala för att Lindh får komma i åtnjutande av ersättning i förevarande hänseende, finner jag mig böra föreslå, att — på sätt i åtskilliga liknande fall förut ägt rum — Lindh tillerkännes rätt att oaktat den för sent gjorda framställningen komma i åtnjutande av den ersättning, vartill han eljest skulle varit berättigad. Ersättningen torde böra utgå från och med den 1 januari 1937.

Departements-
chefen.

Jag får sålunda hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till Karl Harry Lindh må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom tid, som föreskrives i 12 § förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1937 utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

2:o.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 4 mars 1936 har Olof Liegnell, Malmö, anhållit att han, som åtnjöte livränta på grund av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, måtte få komma i åtnjutande av förhöjd livränta.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Liegnell den 12 oktober 1912 under fullgörande av värnplikstjänstgöring vid Norra skånska infanteriregementet skadats i ena ögat av en exploderande gevärspatron; att riksförsäkringsanstalten genom slutligt beslut den 26 augusti 1913 jämlikt bestämmelserna i förenämnda förordning den 18 juni 1909 tillerkänt Liegnell livränta, att från och med den 4 maj 1913, intill vilken dag han åtnjöt underhåll och vård genom militär myndighets försorg, under Liegnells återstående livstid utgå med ett årligt belopp av 72 kronor, motsvarande en beräknad nedsättning av arbetsförmågan med 16 procent; att livräntan på grund av särskilda kungörelser angående förhöjning av ersättning beträffande skador, som uppkommit före den 1 januari 1921, höjts för tiden den 1 januari 1918—den 30 juni 1923 med 50 procent och för tiden därefter med 100 procent; att Liegnell i skrivelse den 18 augusti 1928 till riksförsäkringsanstalten anhållit att komma i åtnjutande av ytterligare förhöjd livränta; samt att riksförsäkringsanstalten genom beslut den 23 augusti 1928 funnit sig icke kunna till prövning upptaga frågan om jämkning i ersättningen, enär mer än två år förflutit mellan dagen för anstaltens beslut om livränta och tidpunkten för Liegnells framställning om jämkning däri.

Riksförsäkringsanstalten har i utlåtande i ärendet den 9 mars 1936 anført, bland annat, att anstalten i anledning av Liegnells förevarande ansökning upptagit ersättningsfrågan till förnyad prövning. Härvid hade anstalten med stöd av vid ansökningen fogade läkarintyg och efter att hava inhämtat yttrande från biträdande läkaren hos anstalten, docenten J. P. Strömbeck, funnit den numera föreliggande nedsättningen i Liegnells arbetsförmåga böra uppskattas till 20 procent. Därest riksförsäkringsanstalten utan förenämnt laga hinder kunnat upptaga frågan om förhöjd ersättning åt Liegnell, skulle denne för sin återstående livstid kunnat tillerkännas en årlig livränta med 90 kronor för år räknat jämte 100 procent förhöjning därå, motsvarande en beräknad nedsättning av arbetsförmågan med 20 procent.

Vidare hava *arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse* den 31 mars 1936 utlätit sig i ärendet och därvid, under åberopande av riksförsäkringsanstaltens förenämnda utlåtande, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att till Liegnell finge — utan hinder därav att framställning om jämkning i ersättningen ej gjorts inom behörig tid — från och med den 4 mars 1936 från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, kunde anses berättigad.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att Liegnell för närvarande upp- *Departements-*
 bär livränta med belopp motsvarande nedsättning i arbetsförmågan med 16 *chefen.*
 procent. Liegnells hälsotillstånd har emellertid efter hand försämrats. Han
 är dock, enligt förordningen den 18 juni 1909, icke berättigad att i an-
 ledning av den inträffade försämringen i arbetsförmågan erhålla förhöjd
 livränta. Fråga om jämkning i ersättningen enligt nämnda förordning i de
 fall, där ersättningen blivit slutligt bestämd, skall nämligen väckas inom
 två år från beslutets dag. Beträffande Liegnell blev ersättningen slutligt
 bestämd den 26 augusti 1913, under det att frågan om jämkning i ersätt-
 ningen väcktes först i augusti 1928. Billighetsskäl synas mig emellertid tala
 för att Liegnell det oaktat tillerkännes den höjning i livräntan, vartill den
 nuvarande nedsättningen i arbetsförmågan enligt riksförsäkringsanstaltens
 utlåtande eljest skulle hava föranlett. På sätt arméförvaltningens civila de-
 partement och sjukvårdsstyrelse anført lærer den förhöjda livräntan böra
 beräknas från och med den 4 mars 1936.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl.
 Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till Olof Liegnell må — utan hinder därav, att framställ-
 ning om jämkning i tidigare beslutad ersättning icke blivit
 gjord inom tid, som föreskrives i 14 § förordningen den 18
 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen
 under militärtjänstgöring — från och med den 4 mars 1936 ut-
 betalas den förhöjda ersättning, vartill han eljest skulle varit
 berättigad.

Vad departementschefen under punkterna 1:o och 2:o
 hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma,
 behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bi-
 falla samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga
 vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Alf Ewerlöf.